

Gabriel Borràs Calvo

Oficina Catalana del Canvi Climàtic
Miseses Global

Jornades: SOM TERRA, SOM EBRE. Viatge a la Sostenibilitat. 20-22 juny 2019 Delta de l'Ebre, Catalunya, Espanya

L'Emergència Climàtica al Delta de l'Ebre

Més de 61.000 persones viuen a la segona zona humida més important de la Mediterrània occidental, un Delta que té el seu origen entre 8.000 i 6.000 anys enrere. Un espai singular de 300 Km² on el conreu de l'arròs és la principal activitat -més del 65% de la superfície del Delta- i on els hàbitats naturals representen el 20%. Agricultura i natura altre cop. Però també pesca, marisqueig, aqüicultura i turisme. Paradís de moltes aus, i escenari viu dels impactes del canvi global: espècies autòctones malden per sobreviure davant l'establiment d'espècies al·lòctones, l'aigua i els sediments en minva progressiva, la primera, i en minva absoluta, la segona. El nivell del mar que va pujant, la subsidència actuant i la regressió evident de la línia costanera en molts trams. El canvi climàtic –més ben dit, l'emergència climàtica- no fa sinó posar el dit a la nafra en la vulnerabilitat del Delta de l'Ebre: la desaparició física de l'espai.

Cap altre territori de Catalunya d'aquestes dimensions corre, avui, aquest risc. La desaparició d'aquest tros de país és causada per quatre factors, i només un d'aquests quatre factors és natural, no induït per l'activitat antròpica: la subsidència. Els altres tres factors són causats directament per l'acció humana: la manca d'aigua i la manca de sediments, per una banda, i l'increment accelerat del nivell del mar, per l'altra. És possible revertir la situació? Sí, i no només és possible sinó absolutament necessari. Com? Fent que arribi més aigua i sediments al Delta a través del riu, com fan la majoria dels rius del món. Poc podem fer respecte l'increment accelerat del nivell del mar, però si al Delta arribessin molts més sediments acompanyats de cabals generadors i un règim variable de cabals ambientals com els aprovats per la Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre (CSTE), la subsidència minvaria i el Delta seria molt menys vulnerable del que ho és ara. Altres alternatives com les que fan referència a l'enginyeria clàssica (espigons, esculleres, murs perimetrals, dics, etc.), que han estat plantejades per alguns actors del Delta de l'Ebre, cal valorar-les en un context de sostenibilitat de les mesures i de complementaritat.

Cal tenir en compte que les mesures de mitigació i d'adaptació al canvi climàtic, així com també les accions que les desenvolupin, han de passar per un procés participatiu de debat i de consens entre tots els agents del territori. Aquest procés s'ha de

desenvolupar en el marc d'una taula de treball, a constituir de forma primordial com a òrgan de diàleg entre els actors socials, econòmics i les administracions públiques. En aquest sentit, si bé les accions que es derivin dels reptes identificats i de les mesures plantejades, i la seva priorització temporal, han de ser tractats i consensuats, la constitució d'aquesta Taula esdevé el primer dels reptes a afrontar i, a partir d'ella, no només es podran materialitzar les accions contemplades en aquest document, sinó també totes aquelles que sorgeixin del treball conjunt. Sembla que aquesta Taula ja ha iniciat el camí.

I és que ens hi juguem molt: la supervivència del Delta res té a veure amb el fet que sigui un parc natural, o que l'arròs, el turisme, el marisqueig i la pesca contribueixin en un determinat percentatge al PIB de Catalunya. La seva desaparició representaria no només la pèrdua de la segona zona humida més important de la Mediterrània occidental i l'ambient natural de major rellevància de la costa catalana –i provocaria l'emigració forçada de la població-, sinó també d'una part de la cultura i de les tradicions, altament singulars, d'aquesta part de Catalunya; suposaria un fracàs absolut en la gestió dels recursos naturals per part nostra, una vergonya universal. Tan universal com la mort de la barrera del corall vermell a Austràlia o la contaminació per plàstics dels nostres ecosistemes.